

Diarienummer: LI2025/01207

Vår referens: Mia Ahlgren

Mottagare: li.remissvar@regeringskansliet.se

li.bb@regeringskansliet.se

Remissvar Lättnader i kraven på byggnader vid ändring och ombyggnad (Boverket 2025:12)

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 54 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

Boverket förslår lagändringar som rör ombyggnad och bland innebär utökade och nya undantag för tillgänglighetskrav som rör bostäder som inreds på vind, i suterräng samt för hiss för byggnader med bostäder som har färre än fyra våningar. Kravet på tillgänglighet och användbarhet tidigare förstärkta ställning tas bort när det gäller egenskapskrav och utformningskrav på lämplighet.

Boverket gör bedömningen att förslagen är i linje med Funktionsrättskonventionen, samtidigt som de medger att förslagen medför försämringar av tillgänglighet i samband med att byggnader ändras samt riskerar att öka diskriminering.

Funktionsrätt Sverige avstyrker Boverkets förslag och bedömning
Det är mycket allvarligt att Boverket som sektorsmyndighet för funktionshinderpolitiken feltolkar funktionsrättskonventionen när de hävdar att det är förenligt med mänskliga rättigheter att aktivt försämra tillgänglighet och öka diskriminering. Boverket tar heller inte hänsyn till EU:s direktiv om energieffektivisering kopplar till tillgänglighet.

Sänkta krav på tillgänglighet och borttagande av allmänna råd och andra riktlinjer lyftes under Sveriges dialog med FN:s funktionsrättskommitté. När myndigheter aktivt tar bort specifika riktlinjer för tillämpning av tillgänglighet minskar förutsättningarna att göra rätt från början. Utan konkreta allmänna råd och riktlinjer ökar kostnader för samhället - företag, offentlig tillsyn och individer - samtidigt som risken för diskriminering och segregering ökar.

Synpunkter på konsekvensanalys

Förslagen innebär en ökad risk för diskriminering, fortsatt försämring av såväl regelverk, som stödjande tillämpning, standarder och tillsyn som även lyfts nyligen i dialogen med FN:s funktionsrättskommitté 2024. Åtaganden i funktionsrättskonventionen om framtagande av standarder, resurssatta handlingsplaner för systematiskt ta bort befintliga hinder och övervaka tillämpning är glasklara. [Se till exempel punkt 31- 33 i allmän kommentar 2.](#)

I [Funktionsrätt Sveriges remissvar om modernare byggregler](#) framhöll vi bristen på konsekvensanalys i förhållande till funktionsrätt. Boverket hänvisar i denna rapport på flera ställen till delar av konventionen och den allmänna kommentaren 2. Myndigheten verkar dock endast ha läst valda delar och blandat in andra överväganden i sin bedömning. Boverket har inte tagit in hela artikeln, [hela konventionen](#), allmänna principer och åtaganden, liksom artiklar och allmänna kommentarer som rör fler artiklar behöver vägas in, alltså förutom artikel 9 är det även till exempel artikel 1-5, och 19. Se särskilt hela [artikel 4](#) allmänna åtaganden som är övergripande kring rättigheterna, lagstiftning, resurser och likhet över landet.

Ökad risk för diskriminering

Diskrimineringslagen lever inte upp till konventionen. FN lyfte detta redan 2014 och upprepade det tydligare i [rekommendationer 2024](#). Diskrimineringslagen är kopplad till befintliga regelverk, och innehåller flera undantag (bland annat bostäder och offentliga verksamhet). För varje gång regelverket försämras så ökar förutsättningarna för att kunna pröva diskriminering enligt den svenska lagstiftningen. Dessutom blir det förstas svårare att hitta kunskap om tillgänglighet och att tillämpa krav på tillgänglighet när det saknas standarder.

Ökade kostnader för tillgänglighet

Utan normer ökar kostnader för tillgänglighet. EU har beställt en gemensam standard för tillgänglighet ([EN17210](#)), ursprungligen framtagen för upphandlingsdirektivet och på gång att harmoniseras kopplat till Tillgänglighetsdirektivet. I stället för att stärka förutsättningarna för ökad konkurrens genom gemensamma regler och möjligheter att sänka priser i samband med såväl nybyggnation som vid ändringar av byggnader har Sverige valt bort optionen att inkludera byggd miljö i nationell lagstiftning.

EU har sett nyttan att koppla tillgänglighet till miljö och energiprestanda. Trots att vi flera gånger lyft [fram specifika tillgänglighetskraven i direktivet \(2024/1275\)](#), har Boverket valt att bortse från detta i sin bedömning.

Synpunkter på Boverkets förslag om kraven på tillgänglighet och användbarhet (kap 7.3).

Funktionsrätt Sverige avstyrker kraftfullt Boverkets förslag att: Undantaget från krav på tillgänglighet och användbarhet för bostäder som inreds på vind utökas. Motsvarande undantag införs dessutom för bostäder som inreds i suterräng. Kravet på tillgänglighet och användbarhet ges samma status som övriga tekniska egenskapskrav och utformningskravet på lämplighet. Detta görs genom att regleringen som ger tillgänglighetskravet en förstärkt ställning tas bort. Ett nytt undantag från krav på hiss vid ändring införs. Det gäller för byggnader som innehåller bostäder och som har färre än fyra våningar.

Den särskilda ställningen för tillgänglighetskrav behöver stärkas för det har inte prioriterats. Det behövs satsningar på att anta och utveckla standarder, säkerställa likvärdighet över landet och tillsyn samt klagomålsmekanismer. Det fanns exempel på innovation i kommuner som "hiss söker hus" osv (i linje med artikel 4 om forskning).

Kalkylera med ökade särlösningar för bostadsanpassningsbidrag är inte hållbart. De är krångliga att söka, individer hamnar mellan kommunen och fastighetsägare när det uppstår problem. Resurser som är nödvändig för vissa skulle kunna förbättra för majoriteten.

Avslutande synpunkter

Vi hänvisar till vårt remissvar på modernare byggregler i sin helhet och även när det gäller förslagen om ombyggnadsbegreppet.

Boverket har i skrivande stund ännu kvar några rester från tidigare stöd för tillgänglighet på webben, men anger att de är "icke gällande". Det är rester från det omfattande stöd som började byggas upp på Handikappombudsmannens tillgänglighetscenter. Flera arkitekter var sedan anställda på Myndigheten för handikappolitisk samordning, men idag är Myndigheten för Delaktighet utan den kunskapen. De har också tagit bort de riktlinjer och konkret årlig uppföljning av ökad tillgänglighet i offentlig sektor. Sverige som en gång var ett land rikt på tillgänglighetskunskap och ambition, har blivit fattigt i relation till många andra länder som fortsatt resan mot ett samhälle för alla.

Med vänlig hälsning

Nicklas Mårtensson
Ordförande, Funktionsrätt Sverige